

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbimai: petto elute 40 c., prieš tekstą d. lauro l.
::: Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė. :::

Higiena ir kariuomenė.

Karo higiena yra bendros higienos šaka. Ji naudojasi bendromis higienos taisyklėmis, turėdama tikslu kario gyvenimą pastatyti į tam tikras vėžes, kuriose nenukentėtų jo protas ir sveikata ir sąryšyje su tuo mėgina išrišti visą eilę liečiančių kariuomenę ir karo tarnybą klausimų.

Higiena ir visos jos šakos, mėgina apimti visus visuomenės sluoksnius, visokias specialybes, atsižūrint į turto, klimato, oro, darbo ir kitas, kartais labai skirtingas aplinkybes, stengdama sudaryti tas sąlygas, kuriose žmogus, atliekant savo darbą, galėtų sulaukti gilios senatvės, būdamas fiziniai ir dvasiniai sveikas. Pavyzdžiui: butų, gyvenamųjų vietų ir dirvožemės higiena tvarko tas vietas, kur žmogus gyvena, dirba, augina savo vaikus, ipsis ir linksminas. Higiena stengiasi ne tik apsaugoti žmogų nuo kenksmingų oro ir klimato įtekmių, bet sudaryti tas sąlygas, kuriose ir žmogaus dvasia turėtų tinkamas, sveikas darbo ir poilsio aplinkybes.

Kūno, odos, maitinimo, kvėpavimo, sporto higiena mokina žmogų, kuriais būdais saugoti, branginti ir stiprinti savo įgimtas jėgas ir sveikatą.

Užkrečiamųjų ligų skyrius — atkreipia dėmesį į skaitlingus, nematomus mūsų priešus — visokių rūšių bakterijas, kurios daboja kiekvieną mūsų žingsnį, pasinaudodamos mažiausiu žmogaus kūno nusilpnėjimu, nuovargiu, kad jį pavergti ir sunaikinti.

Mokyklų higienos uždavinys — tvirti tas aplinkybes, kuriose žmogus galėtų dvasiniai tobulintis, neturėdamas baimės nutraukti mokslą dėl pagadintos sveikatos, arba, jau būnant pilnai paruoštas kovai už savo būvį ir visuomeniniam darbui, dėl ligų atsidurti ligoninėje ar invalidų prieglaudoje.

Darbo ir profesionalinė higiena tvarko dirbtuves, fabrikas ir tam tikrą šioje srityje įstatymdavystę, kad sudaryti tinkamas ir sveikas fizinio ir proto darbo sąlygas ir panaikinti žmogaus jėgų ir sveikatos išnaudojimą.

Sanitarinė statistika sudaro pamatą tam tikroms tautos fizinio tobulinimo teisėms, skaitmenimis vaizdingai nurodo į visus blogon pusėn nukrypimus, kaip: ligištumas, perdidelis mirtingumas, išaiškina jų bend-

ras priežastis ir tuo būdu kontroliuoja darbo pasikmes.

Karo higiena, kaip jau buvo minėta, pasiremdama bendrais sveikatos saugojimo mokslu dešimties, taikoma yra prie karo tarnybos aplinkybių, kurios, net paviršutinais pažvelgus, atrodo visai nepanašios į paprasto piliečio būvį.

Priverstinis kariuomenėje tam tikro laiko atitarnavimas, sunkūs, kasdieniniai, neatsižūrint į orą, šaltį, asmeninius norus ir palinkimus, rikiuotės užsiėmimai, kūno miklinimas, manevrai, griežta drausmė, galų gale pats kariuomenės tikslas verčia rinkti kariuomenės sveikatos žvilgsniu tikrai tinkamus vyrus. Bet kareiviavimo aplinkybės, masinis apsigyvenimas dažnai netinkamuose butuose, sunkūs žvėjavimai, gali kai kuriuose atsitikimuose padaryti iš visai sveiko žmogaus, vietoje apminkinto valstybės gynėjo, nepataisomą invalidą. — Susigrūdimas, nors ir drausmingos minios ankštoje vietoje, ar tai kareivinėje, ar stovykloje sudaro tinkamas sąlygas epidemijoms, ir mes žinome, jog pereito amžiaus kariuomenės (pav. Krymo, arba Rusų - Turkų karuose) kelis kartus daugiau nuostolių turėjo nuo ligų ir epidemijų, negu kautynėse su priešais. Istorija žino atsitikimų, kuomet epidemijos ir ligos išnaikino ištiesas kariuomenės dalis, kurioms net neteko susidurti su priešu.

Vokiečių kariuomenė, pirmą kartą susidūrusi okupuotuose kraštuose su kai kuriomis epidemijomis, visu griežtumu dabojo sveikatumo ir nesusidūrimo gyventojų su savo kareiviu. Vokiečių karys buvo apmokintas, perspėjamas ir kaip ugnies bijojo apkrėstų kaimiškų triobų.

Epidemijai užimtame krašte panaikinti buvo taikomi griežčiausi būdai, iki skaitlingų karantinių imtinai: tos priemonės, dabartinio mokslo pripažintos nežmoniškoms, kurios gali atsiekti tikslo tik pilnai panaikinus susisiekimą tarp atskirų kraštų, apylinkių ir net kaimų.

Ir nieko stebėtino: kariuomenė, ypač karo metu, turi visus patogumus epidemijai plėstis. Menki butai, pėršalimai, neganėtinai maitinimas, nervų įtempimas yra artimi apkrėčiamų ligų draugai ir padėjėjai. O epidemijomis apimta kariuomenė pati tampa ligoniu ir nustoja galimybės kautis.

Kariuomenė, nekovodama savo tarpe su ligomis, ne tikta naikina savo jėgas, bet platina epidemijas savo ir okupuotame krašte, kaip tai atsitiko lenkų - bolševikų karo metu, kuomet rusų armija įnešė šiltinę ir dizenteriją (o apkrėsti rusų kariuomenės raguočiai išplatino visam krašte galvių marą, nuo kurio Lenkijoje krito dešimčiai tūkstančių stambių gyvulių). Lenkija, dėl menko sanitarijos žvilgsniu aprūpinimo, gydytojų stokos, nesugebėjo atremti pavojaus, todėl turėjo daug aukų.

Tuo būdu kariuomenė, kurioje higienos dėsniai silpnai dabojami, ne tikta negali apginti savo krašto, bet žygiavimais, stovėjimais kaimuose, miesteliuose gali sudaryti didelį pavojų civiliams gyventojams.

Kariuomenės nuo epidemijų apsaugojimui kaip taikos, taip ir karo metu, praktikuojami visokie skiepimai—nuo šiltinės, dizenterijos, raupų, naikinami vabzdžiai, dabojava švara kareivinėse, stovykloms parenkamos sveikatos žvilgsniu tinkamesnės vietos, leidžiama tam tikra literatūra, instrukcijos, kariuomenės dalyse daromos pamokos ir t. t.

Epidemijos yra baisus kariuomenės priešas, tačiau higiena netikta mokina jas naikinti, bet ir joms nepasiduoti.

Tačiau šiuo klausimu pakalbėsime dar kitame „Kario“ numeryje.

Karo gydyt. F. Tallat Kelpša.

Kareivių švietimas dalyse.

Atgavus spaudą, šiek tiek laisvės tautiniam lietuvių darbui, pastaraisiais prieš Didįjį karą metais jau buvo pradėjęs kilti Lietuvoj švietimas. Vaikai siekė šio tokio išsilavinimo beaugančiose mokyklose, jaunimas laikraščiais, knygomis ir t. t., bet užėjęs karas suardė ir suspaudė Lietuvą, okupacija užsigriovė visa našta ir apie švietimą Lietuvoj sunku buvo bekalbėti, nors pastaraisiais okupacijos laikais irgi kai kur buvo šis tas kryžiaus ir erškėčių keliais veikama. Tokioms aplinkybėms susidėjus beveik pusė mūsų jaunimo, okupacijoje augusio, pasiliko beraščiais ir kaip tik dabar tokie stoja kariuomenėn, užkraudami kariuomenės veikėjams sunkiausią pareigą—juos šviesti, kad nebepaleidus beraščių namon.

Iš šįmet priimtų mūsų kariuomenės dalysna naujokų, sekant dalių suteiktomis žiniomis, matome tą didelį mūsų jaunimo beraščių skaičių. Čia paduodu iš kai kurių mūsų dalių*) žinių ištraukas apie šįmet paimtų naujokų bendrą išsilavinimą: 5 p. D.L.K. Kęstučio pulkas gavo naujokų apie 29% analfabetų, apie 13% vien tik skaityti mokančių ir apie 6% baigusiu aukštesnes už pradžios mokyklas arba jose buvusių. 2 artilerijos pulkas gavo apie 15% analfabetų; 9 p. L. K. Vytenio pulkas gavo apie 38% analfabetų, apie 13% mokančių tik skaityti ir apie 6% baigusiu aukštesnes už prad. mok. arba jose buvusių. 2 p. D. L. K. Algirdo pulkas gavo apie 31% analfabetų, apie 6% mokančių tik skaityti ir apie 6% baigusiu aukšt. už prad. mok. arba jose buvusių. Elektrotechnikos batalionas gavo apie 8% analfabetu, apie 11% mokančių tik skaityti. 4 p. pulkas apie 35% analfabetų, apie 10% mokančių tik skaityti ir apie 7% baig. aukšt. už prad. mok. arba jose buv.; 4 art. pulkas apie 13% analfabetų, apie 9% tik mokančių skaityti ir apie 4% baig. aukšt. už prad. mok. bei jose buv.; 3 art. pulko 3 ir 9 baterijose apie 15% analfabetų ir apie 4% baig. auk. už prad. mok. bei jose buv.; 1 art. pulko 1 bat. apie

*) Nevisos kariuomenės dalys tesuteikė Karo Mokslo Skyriui žinių apie bendrą šįmet priimtų naujokų išsilavinimą. Kai kurių šviet. Kom. pranešimai visai skiriasi nuo dalių pranešimų.

16% analfabetų ir apie 25% mokančių tik skaityti ir Art. Tiek. Sk. Sandėlių kuopa apie 12% analfabetu, 16% mokančių tik skaityti ir 4% baig. auk. už prad. mok. bei jose buvusių.

Nors iš šių kelių dalių dar negalima daryti tikrą išvadą, kokis nuošimtis beraščių naujokų pateko mūsų kariuomenėn, bet visgi matosi jog nemažas, ypač į pėstininkų dalis. Pažvelgus į tuos beraščių nuošimčius naujokų tarpe ir senų kareivių, kaip pamatysim žemiau, aiškiai matosi, kiek kariuomenė prisideda prie mūsų jaunimo švietimo—lavinimo ir tuo, bendrai, prie visos mūsų liaudies kėlimo. Nors toli gražu, švietimas mūsų kariuomenėj dar nėra pastatytas ant reikiamo aukštumo dėl lėšų ir žmonių trūkumo, bet visgi prie įprastų mūsų mūse nusiskundimų galima ir šiek tiek pasidžiaugti, kad švietimas, nors prie sunkių aplinkybių, mūsų dalyse nėra visai užmirštas ir duoda gerų vaisių. Iš dalių švietimo komisijų pranešimų matoma, kad kai kuriose dalyse, iki š. m. naujokų priėmimo visai nebebuvo likę beraščių, kitose dalyse vos po kelius bei keliolika, bet ir tai—vienai del visiško negabumo, kiti del prabuvimo kur komandiruotėse ir t. t. Čia paduodu kelių dalių švietimo 1923 m. rezultatus: 3 p. D. L. K. V. pulkas pradžioj metų turėjo analfabetų apie 40%, pabaigoj—apie 3—4%; 1 oro eskadr. prad. metų 16 žm., pabaigoj—nė vieno; 11 baterija prad. met. 10 žm., pabaigoj—3; 6 baterija prad. met. 7 žm. pabaigoj—2; 1 baterijoj prad. met. apie 4%, pabaigoj—nė vieno; 3 baterija prad. m. 10%, pabaigoj—4%; 9 p. L. K. V. pulke pabaigoj metų tik 5%, 2 p. L. D. K. A. pulke 15%; Geležinkelių batalione neliko nė vieno analfabeto ir t. t. Prie kokių aplinkybių mūsų dalyse tie bemoksliai nuošimčiai mažėja paimkim tik vieną pavyzdį iš 3 p. pulko, iš kur pranešama: kareiviai mokinosi neturint tinkamų stalų ant narų, atsiklaupę, o vasarą, sodžiuose stovinčios dalys, sodnuose. O tokių pavyzdžių susirastų ir daugiau. Valandų raš. sk. pamokoms ne visur vienodai skiriama, bene daugiausia skiria artilerijos dalys. Bendrai imant, mokymo skaityti ir rašyti pamokų dalyse į savaitę būna po 2—6 val., atsižūrint kiek kuriai daliai leidžia tarnyba. Mokytojai daugiausia patys kareivinkai, įvairaus cenzo ir dauguma jų nebuvę mokytojais. Mokslo vadovėlių, kai kur pakanka, bet kitose dalyse tenka vienu vadovėliu naudotis 3—4 mokiniams, kas labai kliudo mokymui, o be to, kai kur patiems mokiniams tenka iš savo menkų lėšų įsigyti rašomuosius dalykus, kas irgi kenkia kareivių mokymui.

Be to, kareivių lavinimui nemažą reikšmę turi paskaitos iš įvairių mokslo sričių ir kitokios keliančios bendrą kareivių sąmonę ir pilietinį susipratimą, bibliotekėlės, laikraščiai ir t. t. kas mūsų jaunimo kaime užmesta tebeglūdi. Kaip matyti, kai kuriose kariuomenės dalyse labai kreipiama dėmes į paskaitas. Pav., per praėjusius metus padaryta paskaitų: Elektrotechnikos bat. 50, 7 pėst. pulke 47, Auto batalione į savaitę po 1, 6 baterijoj 20, Geležinkelių bat. 21, Sarvuotų Traukinių pulke 18, 3 p. pulke 15 ir t. t. Kareivių Klubų, skaityklų ne visos dalys teturi, bet bibliotekas—visos, tik kai kurių bibl. labai neturtingos. Bene turtingiausias knygynas Karo ligoninės—apie 2000 įvairaus turinio knygų, toliau 5 p. pulko, 9 p. pulko ir t. t.

Laikraščiai dalyse skaitomi įvairiai: vienur skaityklose, kur jos yra, kur jų nėra, duodami į kareivines. Mano nuomone, laikraščių davinėjimas į kareivines, jeigu ten būtų kam prižiūrėti, kad jie nesunykty, išpildytų geriau savo uždavinį, negu skaitykloj. Į skaitykloj ateis laikraščių paskaityti tik įpratę į skaitymą, į pamylėjęs, o kareivinėj gulint paimtų iš pradžių taip sau—del visako pasižiūrėti ir nepratėlis į skaitymą, o kelius kartus „taip sau“ paėmus toliau pradėtų labiau

laikraščiu įdomautis ir jį pamėgtų, o nuo jo ir prie knygų, tolimesnio lavinimosi. Esant kariuomenėj man tokių pavyzdžių teko matyti. Prieš kariuomenę neskaitęs laikraščių, iš jos išėjęs jau pats užsisako ir tapo nuolatinu laikraščių skaitytoju. Bet šįmet sumažinus į dalis laikraščių skaičių, kaip tik davinėjimas į kareivines apsunkintas, kadangi išsisklaidžius laikraščiams į kuopas bei komandas, tiesiog ir pamilusiam skaitymą sunkoka laikraštį sugaudyti, o ypač kur nesąžiniškai jie prižiūrimi. Įsišnekus su kareiviais apie laikraščius dažniausiai girdi nusiskundimų, kad retą numerį te gauna matyti.

Be to, kai kurios dalys leidžia savo šapirografuotus bei hektografuotus laikraštėlius, lapelius. Šiuo tarpu leidžia: 9 p. pulkas „Tėvynės Gynėją“, 7 p. pulkas „Kovotoją“, 4 p. pulkas „Liensną“, 1 gusarų pulkas „Gusarą“, Inžinerijos priekas „Pionierių Aidą“. Ar daugiau yra leidžiama — K. M. S. nepatirta.

Bendrai pažvelgus matome, kad kariuomenė prisideda prie bendro mūsų liaudies švietimo, imdama iš jos didesnę nuosimtį beraščių, gražina jai žymiai mažesnę, o be to ir daugiau susipratusių piliečių. Reiktų mūsų visuomenės veikėjams, liaudies švietėjams labiau susijdomauti kariuomene ir į ją arčiau priėti, kad padėjus kariuomenės veikėjams, švietėjams tame sunkiame švietimo darbe, nes suaugusį kaimo jaunimą šviesti, kaip tik patogiausia per kariuomenę.

St. Butkus.

Mūsų telefonai.

Naudojantis kariškais telefonais, rasim visą krūvą nepakenčiamų ydų: ir čia kartais išsibaladosi prie telefono valandą kitą ir nieko nepesi, o jeigu šį tą „išmelsi“, tai irgi, ko gero, nelabai nusidžiaugsi. Žiūrėk, vienoj centralinėj armošką plerпина, kitur iš visų jėgų į triubelę klarinetu pūčia, o ten koks neprastburnis nuolatos į tavo kalbą kišasi ir laidžioja murzinus žodžius. Už vis svarbiausia, kad visur klausosi, kas, žinoma, sumažina srovės jėgą ir apsunkina susikalbėjimą, ir, suprantama, gaišina laiką, tuo tarpu, kaip užtenka vienam kalbėtojų nusiskusti, kad silpnai girdėti, kai tuojau viskas pagerėja: mat telefonininkas, pajutęs

savo kaltę, nustoja klausėtis. Daugiausia telefonininkų saivalškumo randasi dalyse, kurios išsimėčiusios, kur sunku atlikti kontroliavimas. Išvengimui nemalonumų dėl savo „šposų“, telefonininkai, kalbant žmogui asmeniui, pasistengia apie tai pranešti savo sekančiam draugui, kad kalbės tas ir tas, kaip ir perspėja, kad čia „neduok nagams valios“, priešingai, ieigu tokio perspėjimo nebuvo, tai daryk, kaip nori. Be to, įgudusi telefonininko ausis ir pati pajunta sulig tono, kas kalba, ir užtenka prakalbėti tulam kareiviui nedrašiu, virpančiu balseliu, kaip iš pirmos centralinės jau jį sulaiko klausimas: „kas kalba?“ ir čia, žinoma, pagret gaunamas atsakymas: „užimta!“ O juk gali būti, ir būna nuotikiu, jog kareivis ar viršininko pasiuntinys kartais siunčiami gan svarbiu reikalu kalbėti, pranešti, tuo tarpu jis iš pirmos centralinės apipiltas klausimais grįžta tuščiomis.

Deja, dar lieka kaip kas pasakyti ir dėl pačių kalbėtojų. Jau jeigu mūsų vadinamoji inteligentija dažnai tuščiais plepalais po keletą valandų išrezga, tai ką jau kalbėti apie paprastą pilką kareivėlį. Ten, kur telefonas praveistas ne viršininko butan, o kokioj nors raštinėj, ten juk amžinai, kad ne vieno, tai kito jis plerpinamas. Ir kalbama ne dėl to, kad reikia, o vien, kad kalbėt, kad „madoj“, kad „visi mokytieji telefonu kalba“. Taigi kalbama ir kalbama... — Ir suprantama, kad šiuo atveju ir telefonininkas veik teisėtas, imdamasis tų ar kitų priemonių.

Nesuvis patogų ir kuomet vietiniai pašaliečiai prie kariškų telefonų perdaug įsidrašina, ypač gražioji lytis (o juk pas mumis dažniausiai keletas aparatų ant vienos linijos būna sujungta), nes, žiūrėk, pagaliau nei „rodos“ negausi, taip ir bado iš pašonių kokių nors Onyčių bei Maryčių balseliai, o ten, klausyk, atsilieps tau: „Dunja slušajet u telefona!“, kurios matomai nuolatos ir peri prie jų, ypač kaimiškom „Marytėm“ panaši „zabova“ labai patinka. Visą tai girdint kariškam telefone tarytum ausį rėžia, o antra, juk tai nesveika telefonams ir pavojinga pačiai tarnybai.

Visos šios smulkmenos, bendrai suglaudus, sudaro didelę spragą, kas su laiku, ar šiaip, ar taip, turės būt pašalinta. Tik, suprantama, kad čia nei įsakymas, nei drausmė perdaug neįsiskverbs, nes čia sun-

Vyr. ltn. Pyragius.

Žygis pilnoje šarvuotėje.

I. Vaikščiojimo sportas bendrai.

Sportinis vaikščiojimas nuo paprastojo skiriasi tuo, kad jis yra dvigubai greitesnis ir labiau išnaudoja visų kūno raumenų jėgas, negu paprastas. Sportinis vaikščiojimas turi vieną pagrindinę taisyklę: einant, viena koja visą laiką privalo liesti žemės. Ši taisyklė skiria ėjimą nuo bėgimo, nes bėgant esti momentų, kada nė viena koja žemės neliečia. Kalbėdami apie ėjimą visur turėsime galvoj sportinį ėjimą.

Einant rankos ir kojos privalo dirbti sutartinai; naudojamosi ne vien kojomis, bet ir juosmens, ir rankų, ir pečių raumenimis; širdies ir plaučių veikimas tuomet žymiai padidėja. Eidamas, žmogus yra priverstas kvėpuoti giliau ir dažniau negu paprastai. Todėl yra įtraukiama daugiau deguonies ir iškvėpiama daugiau angliaūkišties, nuo ko žymiai sustiprėja kraujas. Kūno raumenims įtemptai dirbant, padidėja medžiagų pasikeitimas kūne, todėl organizmas darosi stipresnis ir sveikesnis.

Praktiniu atžvilgiu sportinis vaikščiojimas yra labai naudingas, nes labai padidina ištvėmę; kadangi eida-

mas, žmogus neturi „ko veikti“ tai tēmyja apylinkę; tas pripratina prie akylumo ir sustiprina akis.

Ėjimo sportas dalomas į tris šakas: į trumpus greitus ėjimus, ilgus ėjimus ir žygius pilnoje šarvuotėje. Pirmu du mums ne tiek įdomūs, todėl mes apie juos kitą kartą pakalbėsime, dabar gi pasistengsime susipažinti su trečiąja, grynai karine sporto šaka.

II. Žygis pilnoje šarvuotėje.

Šiuo vardu yra vadinamas žygis, kada einantieji apkraunami pilnu kareivio apšarvavimu, kurį paprastai sudaro: 1 — Šautuvas, 2 — durtuvas, 3 — 120 kovos šovinių, 4 — kuprinė, ant jos susukta milinė, prisegtas katiliukas ir įdėta antklodė, 5 — diržas, 6 — kastuvėlis, 7 — duonterbė, 8 — vandeniui buteliukas, 9 — 2 šoviny nu. Be to, kuprinėje privalo būti įdėta tiek svorio, kad drauge pasvėrus visus ginklus ir šarvuotę, būtų 31 kilogramas.

Apsirėdymas ir apavas privalo būti kuo lengviausias.

Šis sportas jau nuo seniai yra prasiplatinęs senesnėse kariuomenėse. Daugelyje dalių jis yra vartojamas, kaipo kareivių paruošimo ir ištvėmės kvotimas, taip pat kaip yra vartojamas prizų šaudymas.

Bet ypatingai vaikščiojimo sportas išsiplėtė prieš pat karą, kada pradėjo rungtis tarp savęs užsigrūdinę kareiviai ir gerai išsitreniravę civiliai sportininkai.

kus nat ai kontroliavimas. O naudodamasis ta silpnybe neišaukietas elementas teršia bendrą tvarką.

Išvada taip ir norisi pasakyti, jog galutinai mūs šefai tik tomet susitvarkys, kai prie jų aptarnavimo bus naatyta, o taip pat ir jais naudosis gerai iauklėti kultūringi žmonės, ko pakolei dar visur jaučiama stoka.

Ltn. Naunčikas.

Lenkų kavalerijos organizacija.

Įvadas lenkų armijoje 1921 m. naują, kaip o doktrina, einant nauju kavalerijos rikiuotės statutu, buvo reorganizuota ir kavalerija „Regulamin kavalerija“, 1922 m. birželio m. 17 d. karo ministerio patvirtintas; pamatan priimtas Kautynių skyrius, paremtas automatinio ginklo ugnies galvbe.

Lenkų kavalerijos pulkas susideda iš 4 eilinių eskadronų, vieno sunkiųjų kulko vaidžių eskadrono, technikos eskadr. ir atsargos eskadrono.

Kiekvienas eilinis eskadronas susideda iš 4 būrių. Būrys — iš 3 ar 4 grenaderių grandžių ir iš 1 ar 2 jų lengvojo kulkosvaidžio grandžių.

Pėčių kautynėms būrys sudaro du kautynių skyrių; kiekvienas jų susideda iš vienos lengvojo kulkosvaidžio grandies ir vienos grenaderių grandies.

Kautynių skyriaus sudėtis seanti:

Sudėtis paskirstymas	Apginklavimas.	
1 puskarininkis, kautynių skyr. virkas	Kavalerijos karabinas	
Lengvojo kulkosvaidžio grandis	1 Grandininkas	" "
	1 Sekėjas (obserwator)	" "
	1 Taikuntojas (celowniczy).	Lengvas kulkosv. ir automat. pistol.
	2 Dėžių su šoviniais nešėjai (amunicyjni).	Automatiniai pistoletai
Grenaderių grandis	1 Atsarginis aptarnautojas (zapasowa opstuga)	Kavalerijos karabinas
	1 Grandininkas	" "
	5 Sauliai	" "

Kavalerijos karių tobulinimas ir apmokinimas.

A. Karininkų tobulinimas.

Karininkų tobulinimą veda asmeniniai pats pulko vadas; jis yra atsakomingas už to darbo pasekmin-

Karius ir visuomenę šios rungtyinės be galo suįdomino, ypač tuo, kad čia susikirto dvi visai viena kitos vertos patėgos: kareiviai, nusistatę žūt-būt neuž ileisti ir parodyti, ko jie yra pasiekę, nuolat vaikiodami tiek sunkumo ant savo kuprų, ir civiliai sportininkai, irgi nusistatę parodyt visiems, kad jie, nors nebūdami priversti nešiot šarvuotę, bet gali išsitreniruoti neblogiau už kareivius. Vaisių buvo sulaukta visai netikėtu, nes rungtyinėse daugusia laimėdavo civiliai, kareiviams tik retkarčiais laimint, bet visada smarkiai konkuruojant.

Žiūrint į dalykus iš arčiau, pasirodo, kad sportininkų laimėjimas yra visai teisingas, nes sportininkai turi ir naudojami gerų trenerių - mokytoju patarimais, labiau atsidėję treniruosi ir bendrai į sportą žiūri daug rimčiau.

Kareivių gyvenimo sąlygos ir tarnyba neleidžia jiems intensingai treniruotis, jie nevisada turi pilnai nusimanančių mokytojų ir bendrai, kareiviai visada per daug pasitiki savimi, manydami, kad kasdieniniai rikiuotės užsiėmimai su šarvuote juos pakankamai išlavino ir ypatingos treniruotės nebereikia.

Nors mes, kariai ir nemanome vaikioti pasaulinių rekordų, tačiau mums įdomu yra susipažinti su ta būtina treniuote, be kurios negalima nei bandyt pasiekt šiek tiek žymesnių rezultatų.

gumą, nes jis gali pasiekti geriausių rezultatų dėka savo autoritetui, kurį suteikia jo padėtis, laipsnis ir karo prityrimai, jis dar, vadovaudamas užsiėmimams, turi geriausias progos pažinti karininkus, jų karinių gabumų atžvilgiu ir gali vispusiškai jų vertę įkainuoti. Pulko vadas turi duoti karininkams bendrus nurodymus, išvystyti juose iniciatyvą ir individualumą, prarinti drąsiai, bet angalvotai vykdyti sprendimus, išauklėti iš jų vadus, m kančius protingai išėti iš kiekvienos padėties, greitai orientuotis ir imti ant savęs atsakomybę.

Visų laipsnių karininkai privalo puikiausiai ginklą valdyti ir nuolat treniruotis budriame ir drąsiame jodinėje ir sporte.

Dalių vada turi visokiais būdais remti karininkų dalyvavimą lenktynėse, medžioklėse, žaidimuose ir įvairiuose sportuose, kurie sudaro puikiausią mokyklą išdirbti energijai ir šaltam kraujui.

Karininkai iš savo pusės privalo tobulinti savo karinį išsilavinimą, sekti savo ginklo progresą, įsigilinti į dabartinių karų sąlygas ir reikalavimus.

Karininkų apmokinimas remiasi smulkiu taisyklių žinojimu, liečiančių tarnybą ir savo ginklo rūšies organizaciją, jie privalo tiek jas žinoti, kad galėtų jas išaiškinti ir komentuoti jų smulkmenas. Be to, privalo turėti būtinas žinias ir supratimą apie kitas ginklo rūšies dalis, k. a.: pėstiją, artileriją, technikos kariuomenės dalis, aviaciją, tankus, šarvuočius, kad galėtų risti įvairias užduotis, kokias gali gauti kavalerijos karininkas kare, kurias turės išspręsti patsai arba bendrai su savo dalimi.

Kuo didžiausias kavalerijos karininkų skaičius turi būti kai kuriam laikui priskirti prie kito ginklo rūšies dalių, kad galėtų praktiniai susipažinti su visais kautynių su jomis būdais.

Užbaigus tokį praktinį kursą, kiekvienas karininkas, grįžęs į savo dalį, pulko vado parėdymu, daro pranešimą su savo išvodomis apie įgytas žinias ir atliktus praktikos pratimus vienoj bei kitoj ginklo rūšy. Taktiški karininkų užsiėmimai susideda:

a) sprendimas žemėlapyje užduočių, kokios galėtų būti duotos atskiroms kavalerijos vienatoms; tam tikslui imti tas vietas ir padėtis, kuriose paskutiniame

III. Treniruotė ir rungtyinės.

Kareiviams, pripratusiems prie šarvuotės, ypatingos treniruotės reikia daug mažiau, negu šiaip asmenims, nenešiojantiems šarvų.

Nesitreniravusiems, nors jie būtų ir labai stipriūs iš prigimties, rungtyinės pilnoje šarvuotėje atneštu tik blėdį. Ši sporto šaka laikoma grynai suaugusiems, todėl jaunesni 20 metų prie šio sporto neprivalo būti prileidžiami. Kiekvienas, norintis treniruotis žygiui pilnoje šarvuotėje, privalo turėti neabejotinai sveikus plaučius ir širdį sugebėti greitai vaikščioti ir turėti vidutinę muskulatūrą.

Treniruotė susideda iš lengvų ir apkrautų vaikščiojimų ir atatinkamos gimnastikos. Kalbėdami apie vaikščiojimus, mes privalome nepamiršti, kad ėjimo greumas joku atžvilgiu neprivalo būti lėtesnis, negu 7 kilometrai į valandą.

Pirm pradėsiant vaikščioti su šarvuote, reikia bent 4 savaites pašvęst lengvam vaikščiojimui.

Pradedama žygiais nuo 10 klm. ir atstumas po truputį didinamas. Treniruojamasi kasdieną, nesant galimybės — kuo dažniausiai. Sekmadienį padaroma 20 — 40 klm. Jeigu kelias nepardaug kiėtas galima eiti basam, nes tuo užgrūdinama kojų padai. Visi lengvieji vaikščiojimai privalo būti negreitesni 9 klm. į valandą.

kare dalyvavo pulkas; apie tai kiekvienas karininkas privalo puikiai žinoti.

b) Gvildinti kautynes įvairiose jos fazėse; šių pratimų tikslai tai išlavinti karininkus greitai orientuotis kovos apstovose, daryti paprastas ir logingas išvadas ir atiduoti kuo greičiausiai trumpus ir aiškius parėdymus.

Laikant panašių pratimų, prisilaikant nurodytų taisyklių ir formų, rašomi įsakymai visoms dalims, lygtas įvyksta tikrenybėje; priimant galvon laiką, per kurį atliekamas darbas pačių kautynių metu.

Vadams patariama stropiai iširti pasikeitimo vietomis būdus, palaikant ryšį ir vienodai veikiant su kito ginklo rūšies dalimis. Tam tikslui sunaudojami visi ryšio būdai (telefonas, radio - telegrafas, optikos signalizacija, karveliai, vielų telegrafas). Atskiruose atsitikimuose daromi pratimai bendrai su kitos rūšies ginklo dalimis.

Kautynių pratimuose imamos paprastos veiksmų fazės, su aiškiai apibrėžtu tikslu ir stengiamasi kaip galima daugiau prisitarti prie tikrenybės; atydziai nagrinėjant: kaip apsieiškia priešininko veikimas (būtent ugnies išdavos). Karininkų domė nuolatos atkreipta į sekančius, turinčius pirmąją reikšmę, dalykus:

a) Ugnies kombinavimas dalių judesyje, kad tam tikroje kryptyje greitai pasistūmėti pirmyn dideliame atstume, kad apeiti ir apsupti sutiktus pakeliui atsparos punktus.

b) Kautynių vienetų bendravimas su artilerija, tankais ir šarvuotais kavalerijos automobiliais (bendravimas tikrenybėje, moralis, abipusinis pasitikėjimas ir gerbimas).

c) Pritaikymas įvairių ugnies kombinacijų laike antpuolio, kad greičiau sunaikinus priešininko gyvenimosi.

d) Smulkus laiko išskaičiavimas įsakymams ir paliepiamams persiųsti.

B. Puskarininkių kadro tobulinimas.

Puskarininkių apmokimą norima pastūmėti gerokai pirmyn ir be perstojo tobulinti juos, kad jie savo išsilavinimu stovėtų daug aukščiau už savo pavaldinius — kareivius.

Praslinkus 4 savaitėms, galima pradėti žygius su šarvuote. Neturint tikro — apšarvavimo, vartojamas maišelis su smiltimis ar kitais sunkumais. Pradžiai užtenka ir 10 kgr. Svoris, tęsiant treniruotę, didinamas iki 25 kgr. Kasdieną užtenka ateiti 5 — 10 klm. sekmdienį — 20 klm.

Didžiausias atstumas, kuris yra vartojamas rungtynėse, yra 50 klm.; treniruojantis anaipol šio viso atstumo eiti nereikia. Didžiausias atstumas, reikalingas ateiti besitreniruojant, yra 35 klm. Savo treniruotės laiką reikia taip išskaičiuoti, kad žygiai su šarvuote tęstųsi vieną mėnesį ir iki rungtynių dar liktu bent 2 savaitės laiko. Pabaigoje mėnesio yra ateinamas paskutinis, ilgiausias, atstumas — 35 klm. Visuose žygiuose su šarvuote ėjimo greitumas privalo būti vienodas, nes pradėjus iš karto labai greitai vaikščioti, galima iki pabaigai treniruotės pristigti „duko“.

Paskutinės 2 savaitės prieš rungtynes skiriamos treniruotei trumpuose atstumuose, taip pat su šarvuote, tik ėjimo greitis čia žymiai padidinamas — iki 10 klm. į valandą.

2 — 3 dienos prieš rungtynes skiriamos po lsiui.

Bendrai visai treniruotei išėna 2 1/2 mėnesio. Je gu ši treniruotė bus atitinkamai ir atydziai vedama, galima rungtis visuose atstumuose iki 50 klm. imtinai.

(B. d.).

Vyresn. puskarininkiai turi mokėti vesti pamainos jojimą, būrio mokymą; vadovauti nedidele dalimi, būti sargybos viršininku ir vesti mūšin kautynių skyrių, be to, ištikus reikalui, pavaduoti karininką — būrio vadą ir stoti būrio priešaky.

Teoretinis puskarininkių apmokimas susideda iš sekančių statutų bei dalykų:

a) Pamainos jojimas, grandis ir kautynių skyrius pėsčių rikiuotėje, būrio ir eskadrono mokymas.

b) Fizinis auklėjimas.

c) Šaudybos statutas.

d) Lauko ir vidaus tarnybos st. Kas liečia puskarininkių pareigų.

e) Praktiški supratimai iš higienos ir ipologijos.

f) Būdai apsisaugoti nuo nuodijančių dujų.

Praktinį puskarininkių apmokimą paprastai veda eskadrono vadas, kuris prirengia juos:

a) instruktoriais,

b) savystoviai rišti įvairias užduotis lauke, ar tai atskirai, ar tai būrio bei eskadrono sudėtyje.

Dažnai pratina juos skaityti žemėlapius, su kuriais turi mokėti visai laisvai apsieiti, orientuotis žemėlapyje su kompasu pagalba, mokėti daryti kroki, sustatyti įsakymus ir pranešimus.

Jie privalo mokėti gerai valdyti automatinį ginklą, kuriuo yra apginkluota kavalerija (sunkusis kulkosvaidis ir lengvasis rankinis kulkosvaidis). Žinoti būdus sunaudoti šarvuočius, veikiančius bendrai su kavalerija.

Puskarininkiai specialistai privalo nuodugnai žinoti savo speciališumą ir mokėti savo žinias pritaikyti praktikoje.

Lavinant puskarininkius jojime, panašiai kaip ir karininkai, pratunami budriau ir drąsiau lauko jojimui.

Dalių vadai privalo remti puskarininkių dalyvavimą rungtynėse, lenktynėse, konkurse, žaidimuose ir įvairių rūšių sporte, darant viešas sporto rungtynes.

Dalių vadų pareiga yra kreipti dėmesį į kadro puskarininkių moralinę pusę, jų tinkamumą ir stengtis parinkti geresnį jų sąstatą. Puskarininkiai yra eskadronų pamatu. Nuo jų drausmingumo ir dvasios priklausdo moralė eskadrono vertybė.

C. Jaunesnieji puskarininkiai privalo mokėti:

a) Vadovauti grandimi įvairiose apstovose, lauke ir mūšy.

b) Pavaduoti vyresnį puskarininkį kautynių skyriaus vadovavime.

c) Vesti naujokų apmokimą pėsčių ir raitų rikiuotėse.

Teoretinis jų apmokimas apima pagrindinį Rikiuotės statuto žinojimą, kur liečia jų pareigas, o pač svarbiausias jo dalis, kur liečia pamainos jojimą ir būrio mokymą pėsčių ir raitų rikiuotėse.

Be to, jie turi žinoti lauko ir vidaus tarnybos statutų dalis, kur liečia jų pareigas.

(B. d.).

Nenaikinkim knygų.

Man tenka matyt knygų skaitytojus, kurie visai neįvertina ir nesaugoja knygų. Apgailėtinas tokių nesusipratimas, kurie nesistengia suprast, jog knygos ir laikraščiai tai tikras žmogaus dvasios penas, kuris, it gyvas šaltinis, gaivina sielą. Mano supratimu kiekvieną knygą reikia skaityt, nors ir neatatinka pažiūroms, tik reikia kritiškai į ją pažiūrēt, tai ir atsiras joje naudos, jei, žinoma nėra tai koks nors šlamštas: sapnininkas, „Saliamonai“ ir t. t.

Aš čia tik svarbiausias skaitytojų ydas nurodau. 1) nereikia sulenkt knygos į kitą pusę, nes ir tvirtiausia knyga taip lankstoma ima irti; 2) nedraskyt, nerašyt knygoi, nepaišyt ir lapų nelankstyt perskaityto pasiženklitimui. Galima įsidėt kokis nors lapukas ar kas kitas ir 3) nepasisavint knygos. Minėtoms ydoms reikia užkirst kelias. Kiekvienoje skaitykloj turi būt atatinamos knygų skaitymo taisyklės, viešai matomos, kad nesakytų: „nežinojau“. Yra tokių knygų ir dar visai neseniai išleistų, o jau lapai bėra.. arba ir visai kitų lapų nėra, tai vėl jie surašyti, sulankstyti ir t. t. Laikraščiai, ypač „Karys“, reik rinkti į kompletus.

V. Sakalauskis.

Karo chronika.

— **Belgų kariuomenė 1924 m.** iš viso susidės iš 74.000 kareivių ir 6.000 karininkų. Belgų kariuomenė nuo Naujų Metų eina prie reorganizacijos, kurios svarbiausi dėsni: artilerijos sustiprinimas, pėstininkų apsiginklavimo pagerinimas ir pagrindinių dalių padauginimas.

Anglų žiniomis, Belgų valdžia nutarė Zelbriegės nardomųjų laivių uostą ir tvirtovę paversti dideliu karo uostu.

Belgų karo oro laivynas 1923 m. buvo itin veiklus. Tais metais lakiota iš viso 25.000 val., kas sudato apie 2.000.000 ang. mylių. 39 karo ir 29 civili lakiojimo mokiniai buvo pakelti į lakūnus. Dabar belgai turi 6¹/₂.000.000 gyventojų ir 21 oro laivyno eskadrą. Ji šiaurės Amerika turi virš 100 mil. gyventojų, ir tik 34 karo oro laivynus.

— **150 kilometrų mušimo patranka.** Prancūzų kariuomenės vadovybė pranešė, kad 150 klm. tolumo patrankos gaminimas galima laikyti kaipo tikrenybę. Šita patranka bus apginkluotos lenkų ir čekoslovakų kariuomenės prieš vokiečius.

— **Lenkų karo ministerija** reikalauja papildyti 1924 m. karo kreditą 103.035.881 guldenu. Tuo būdu šiais metais visas lenkų biudžetas sieks 605.000.000 guldenu.

— **Sukilimai Sovietuose.** Ukrainoj, ypač Chersono gub., ištikę kruvinių valstiečių sukilimų, kurie raudonosios armijos buvo numalšinti.

— **Italai stato** naują pusiau kietos medžiagos baloną, pavadinta „MR“. Jo ilgis 100 angl. pėdų.

— **Lenkų jūrų aeroplanas** neseniai italams padedant pastatytas. Aeroplanas „Macchi“ tipo ir turi „Fiat A“ 12 bis motorą.

— **Milžiniškas bombų aeroplanas.** Šiomis dienomis Amerika pastatė naują milžinišką bombų aeroplaną, kuris be pertraukos nukėlė su bombomis iš Čikagos į Niujorką. Jo keliamos bombos skiriamos didžiausiems jūrų karo laivams naikinti. Jis ginkluotas 5 kulkosvaidžiais ir turi du 400 jėgų motoru. Gali jis kilti 13.500 pėdų aukštyje su 6.080 svarų krovinio. Didžiausias greitumas 105 ang. mylias į valandą.

Didžiausias pasaulyje orlaivių angaras pastatytas Daitone Ohio, Amerikoj. Jis turi tilpti Barlingo bombų orlaiviai.

(„Mil. Woch.“)

— **„Mūsų Žinynas“** 16 Nr. gana plačiai paminėtas „Militär Wochenblatt“ iš š. m. baland. 15 d.

— **Jūrų laivynų jėgos.** Anglų admiraltetas paskelbė didžiųjų valstybių jūrų jėgas vasario 1 d. Iš tos statistikos matyti jog: Anglija turi 22 didžiuosius karo laivus, 50 kreiserių, 186 torpedininkus bei naikintojus ir 61 nardomąją laivę; Amerika: 18 didžiųjų kovos laivų, 25 kreiserius, 309 torpedininkus bei nai-

kintojus ir 110 nardomųjų laivių; Japonija: 10 didžiųjų kovos laivų, 17 kreiserių, 78 torpedininkus bei naikintojus ir 44 nardomasias laives; Prancūzija: 9 didžiuosius kovos laivus, 11 kreiserių, 48 torpedininkus bei naikintojus ir 48 nardomasias laives; Italija: 7 didžiuosius kovos laivus, 13 kreiserių, 51 torpedininką bei naikintoją, 43 nardomasias laives; Rusija: 6 didžiuosius kovos laivus, 3 kreiserius, 20 torpedininkų bei naikintojų, 23 nardomasias laives; Vokietija: 8 didžiuosius kovos laivus, 2 kreiserius, 16 torpedininkų bei naikintojų ir nė vienos nardomosios laivės.

Statoma arba manoma statyti: Anglijoj 2 didieji kovos laivai, 4 kreiseriai, torpedininkai bei naikintojai ir 7 nardomosios laivės, Amerikoj 11 kreiserių ir 11 nardomųjų laivių; Japonijoj 12 kreiseriu, 24 torpedininkai bei naikintojai ir 35 nardomosios laivės; Prancūzijoj 3 kreiseriai, 13 torpedininkų bei naikintojų ir 21 nardomoji laivė; Rusijoj 1 didysis kovos laivas, 1 kreiseris, 26 torpedininkai bei naikintojai ir 1 nardomoji laivė; Vokietijoj 1 kreiseris.

(„Oest. Wehrz.“)

— **Rusų kariuomenė,** kaip praneša iš Odesos, koncentruojama Besarabijos pasieny. Rusai stengiasi tą savo kariuomenės judesį paslėpti.

(„Pol. Zbr.“)

— **Sukilimas Sirijoj.** Žiniomis iš Konstantinopolio, Sirijos pasieny vėl ištiko susirėmimų tarp vietos gyventojų ir prancūzų kariuomenės. Prancūzai pavartojo artileriją. Susirėmimuose prancūzai turi žymių nuostolių. Sukilimas ivykęs dėl vietinių gyventojų nusistatymo nemokėti prancūzams mokesnių.

(„Nakanune“)

— **Brazilijoj,** dėl einančių politinių nesusipratimų, Brazilijos prezidentas Bernardes savo įsakyme įvedė visoj šalyj vienam mėnesiui karo stovį.

— **Vagystė Amerikos laivyne.** Vienas Amerikos laivyno leitenantas, divizijos išdininkas, Meksikos įlankoj iš karo laivo pasiprašė 10 dienų atostogų. Praėjus minimam laikui leitenantas į laivą nebegrižo. Patikrinus jo išdą pasirodė, kad išde trūksta 100.000 dol. valdžios pinigų. Laivyno departamentas daro žygių išdininką sulaikyti.

— **Pragaro mašina Varšuvoje** rasta vyriausiojo lenkų artilerijos štabo name, apačioj, kur randasi centralinio apšildimo katilai. Rastoji mašina rusų tipo ir esanti gana didelė, kuriai sprogas būtų nukentėjęs ne tik namas, kuriame ji buvo padėta, bet ir aplinkiniai namai.

— **Japonijoj.** Einant Vašingtono jūrų nusiginlavimo sutartimi, Japonija turinti sunaikinti didelius karo laivus „Iwami“, „Aki“ ir „Satsuma“, kurios japonų karo vadovybė sumaniusi sunaudoti mokymo tikslams. Į juos bus praktikuojama mėtyti iš aeroplanų bombos ir šaudyti iš patrankų.

— **Rumunija ir Vengrija** pasirašiusios sutartį, kuria einant Vengrija galutinai pripažįstanti, kad 1919 m. Rumunija turėjusi teisės pulti Vengriją ir todėl atsiskaitanti nuo reikalavimo 20 milijardų aukso kronų (apie 1.330.000.000 litų) atlyginimo. Ir Rumunija atsisakanti nuo savo reikalavimo—atlyginti jai 30 milijonų aukso kronų karo išlaidų.

— **Prancūzų karo laivyno eskadra,** kuri šią vasarą rengiasi aplankyti Pabaltijos valstybių uostus, susidės iš 4 minininkų.

— **Del Honduro taikos.** Amerikos Jungt. Valstybių vyriausybė pakvietė Kostarikos, San Salvadoro, Nikoragvos ir Gvatemalo respublikas į taikos konferenciją Amapolos mieste, nustatymui taikos Hondure.

— **Rumunija ruošiasi.** Vengrų laikraščiai praneša, kad Rumunija smarkiai ruošiasi Rusijos pasieny.

Demobilizuotieji karininkai ir kareiviai iki 42 metų amžiaus gavę įsakymą būti prisiruošusiems, kad mobilizacijai ištikus per 24 val. būtų paskirtose vietose.

— **Prancūzai bijosi vokiečių slaptų organizacijų.** Santarvės ambasadoriai kreipia savo vyriausybės dėmesį į vokiečių slaptų organizacijų veikimą ir pataria kreiptis į Vokietijos vyriausybę, kad šioji imtųsi priemonių okupacinei kariuomenei apsaugoti nuo gresiančio pavojaus.

Prancūzų okupacinė valdžia Diuseldorfe pareikalavo tuojau pastatyti dideles kareivines dešimčiai baterijų. Žemė šiam reikalui jau konfiskuota.

— **Užmuštas Meksikos sukilėlių vadas** gen. Villareal. Jis buvo statomas kandidatu į Meksikos prezidentus. Be to, per pasitaršias 4 dienas dar 11 sukilėlių vadų užmušta bei paimta nelaisvėn.

Naujas lenkų šmeižtas—provokacija.

„Polska Zbrojna“ 108 Nr. iš š. m. balandžio 18 d. pirmame puslapyje skelbia šią, neva iš Kauno, paduotą žinią:

...„Vokiečių įtaka Lietuvoje. Kaunas IV.17 (Rytų Ag.). Vokiečiai labai intensyviai veža propagandą Kauno Lietuvoje, siekdami čia sutvirtinti savo įtaką ir nuolat palaikyti priešlenkišką lietuvių nusistatymą. Be to, vokiečiai Lietuvoje dalyvauja ginkluotų vokiečių reguliarių ir nereguliarių pajėgų organizavime. Šią akciją veda kovos organizacija Heimatbund. Nutarta greitu laiku leisti vokiečių ir lietuvių kalbomis dienraštį, padidinti vokiečių instruktorių ir karininkų skaičių lietuvių kariuomenėje, svarbiausia gi tai kreipti dėmesį į organizavimą Lietuvoje analogiškų karo organizacijų, kaip ir Vokietijoje. Tos organizacijos sudaromos obalsiu lietuvių paruošimo į būsimąjį karą dėl Vilniaus“.

Ar šis melas pagamintas Lietuvos Nepriklausomybės priešininkų Kaune ar Varšuvoj, paliekam apie tai spręsti pačiai „P. Z.“ redakcijai.

Kariuomenės gyvenimas.

Transporto B-no 2-os kuopos kareiviai š. m. balandžio mėn. 19 d. vežė gurguoles į Nemuną prie Panemunės tilto plauti. Prižiūrėti tvarkai buvo skirtas kuopos viršila. Tris gurguoles paleido be komandos pirmyn; kareiviams, iš kitų dalių naujai prikomandiruotiems, nebuvo nurodyta vieta, kur plauti vežimai. Kareivis Strauka, įvažiavęs į Nemuną, norėjo patraukti su vadžioms atgal arklius, tuo tarpu vandens srovė pagriebė ir nunešė jį su visais arkliais. Vos vieną sykį suriko „gelbėkit“, bet gelbėti niekas negalėjo ir vargšas nuskendo. Arkliai su vežimu trečią dieną rasti ties Karmelitų bažnyčia, o kareivio lavono iki šiol nesurado. P. L.

I-as Karo Apygardos Štabas. Štabui savo orkestro neturint, nėra rengiami vakarėliai. Prie štabo yra bibliotekėlė, bet neturtinga knygomis; skaityklos nėra.

Ar negalėtų kas pasirūpinti, kad atatinkamai su-naudojus atliekamą laiką kareivių švietimui. K-tis.

STATUTŲ PATAISAS. Greitu laiku K. M. S. išleis Rikiuotės, Lauko ir Šaudymo Statutų pataisytą klaidų bei neaiškumų pataisą. Geisti-na, kad karininkai atsiųstų K. M. Sk. Mokymo ir Mokslo Dalies Vedėjui pastebėtas klaidas, neaiškumus bei abejotinus minėtų statutų dalykus. Galutinas terminas. š. m. V. 15.

Sportas.

Literatūra.

Išėjo iš spaudos „Sporto“ 10—11 Nr. Pirmojoje vietoj stambiomis raidėmis paskelbta linksma sportininkams ir jų draugams žinia, jog Lietuva įtraukta į VIII Olimpiadą. Pranešime pabrėžiama, jog Lietuvos sportininkai šį kartą visai ir nemano laimėti šiose pasaulinėse rungtynėse, bet jie jose daug ko galės pasimokyti ir tuo būdu pasiruošti prie sekamos 1928 m. Olimpiados laimėjimo. Lietuvos sportininkai Olimpiadon siunčia 33 savo draugus, parinkę, žinoma geriausias savo jėgas. Tarp kitų Olimpiadoj dalyvaus ir „Kario“ korespondentas St. Garbačiauskas. Šiame „Sporto“ numeryje straipsnio „Dviratis kariuomenėje“ tęsinys ir paduota šiaip daug sporto žinių.

Leitn. K. Naunčikas. **Fizinio lavinimo pratimai** (sekant prof. Lingo sistemą). Rankraščio ištrauka. Šapirografuotų 40 psl. Išleista 9 p. L. K. Vytenio pulke.

Autoriaus, matyt, norėta eiti į pagalbą gimnastikos dėstytojams kariuomenėje. Reikalas tikrai yra gyvas ir net, pasakysiu, spiginantis. Ir ne tik kariai, bet ir gimnazijų gimnastikos mokytojai yra reikalingi atatin-kamo vadovėlio. Todėl juoba ltn. Naunčiko žygis yra sveikintinas.

Autorius plačiai ir sąmoningai naudojasi literatūra. Ir iš tikro, Lingo sistema yra nuolat tobulinama, atsižūrint į mokslo laimėjimus. Naujas „Amerikas“ iš-rasti vargu. Todėl nesinaudoti plačiai literatūra būtų didelė klaida.

Leidiny randame: 1) gimnastikos pamokos schema (palyginti verta įsak. Kar. 153 Nr. ir „Mūsų Žinyno“ 8, 9, 11, 17 Nr.Nr.), 2) priruošiamieji pratimai, 3) įrežto lenkimosi judesiai, 4) prisitraukimas, 5) pusiausvira, 6) pečių, nugaros ir sprando raumenų mankštymas, 7) pilvo raum. mankšt., 8) ėjimas ir bėgimas. 9) stuomens judesiai, 10) šokimai, 11) kvėpavimo pratimai, 12) žaidimai, kuriais galima pakeisti tuos ar kitus pratimus, 13) gimnastikos pamokų pavyzdžiai.

Paprastai pamokose mokovai tenkinasi priruošiamaisiais pratimais. Dabar, turint šitą leidinį, kiekvienam turi būti aišku, jog pamoka yra harmoninga pratimų vieneta, kuri turi būt sudaryta sulig mokslingai nustatytų schemų

Ltn. Naunčiko komandos skambios ir lanksčios. Labai prašosi į rankraščio ištrauką įrankių aprašymai. Galop ir pats rankraštis, matyt, tikrai bus ver-tas spausdinti.

Turint šį leit. Naunčiko rašinį ir pirm Karo Mok-slo Skyriaus išleistus sporto dalykėlius, kariai moko-vai gali tvirčiau verstis kūno kultūra.

Kar. Dineika.

St. Janušauskas. **Šokimai**, 32 pamokė su 10 pie-šinėlių. 64 psl. „Vilties“ D-jos leidinys.

Tai mokyto kūno kultūrininko darbelis. Be jo joks gimnastikos mokytojas neištvers. K.D.

Karolis Dineika, **Moters kūno kultūra**, 150 psl., „Vilties“ D-jos (Štauliuose) leidinys. *Alkis.*

K. Dineika, **„Sveikatos keliai“**, 16 psl., 50 cn. Čia randame kūno kultūros dėstyto metodiką, keletą žaidimų ir gimnastikos pratimų, sekant prof. Lingo. *Diskus.*

Kas girdėti Lietuvoj.

— **Klaipėdos uoste.** Šiomis dienomis Klaipėdos uoste nepaprastas gyvumas. Virš 20 įvairaus di-dumo laivų pakraščiuose kraunasi arba laukia eilės. Turtas, atvežamas iš kitur, daugiausia anglis ir trašos.

— Lietuvos Latvijos geležinkelių konferencija įvyko Kaune ir tęsėsi nuo balandžio 11 iki 17 d. Iš svarbesnių konferencijos nutarimų tai: atsiskaitymo supaprastinimas, pereinant iš aukso frankų į dolerius, įvestas atsiskaitymas už apdėtu mokesniu siuntinius ir sutvarkytas susisiekimas tarp Abelių ir Grivos.

— **Birštono kurortą** Vidaus Reikalų Ministerija perdavė naudoti Raudonajam Kryžiui.

— **Litų dirbėjai.** Šiauliuose kriminalė policija suėmė keletą asmenų, dirbusių banknotus po 50 litų vertės.

— **Dainų Šventei.** Bal. 23 d. iš visų Lietuvos kampų susivaziavo į Kauną, į „Dainos Dienos“ chorvedžių kursus, daug atskirų chorų vedėjų. Yra daug ir iš Klaipėdos krašto. Gegužės m. pirmomis dienomis, baigę kursus, grįžta atgal į provincijas.

— **Geležinkelių dirbtuvės.** Greifu laiku Šančiuose bus statoma didelės geležinkelių dirbtuvės.

Užsieniuose.

— **Sunaikintų kraštų atstatymas.** Ligi š. m. sausio 1 d. Prancūzijoje iš karo sunaikintų 3.306.350 ha. atstatyta 2.950.000 ha, iš sunaikintų 741.993 namų atstatyta 598.000 ir iš sunaikintų 22.900 pramonės įstaigų atstatyta 20 900. („Mil. Woch.“)

— **Suėmimai Rusijoje.** Kutaise suimta visas beposėdžiaujantis menševikų komitetas.

— **Bedarbė Anglijoje.** Pereitą savaitę bedarbė Anglijoje sumažėjo 14.000, tačiau dar liko virš milijono bedarbių.

— **Naujas lakiojimų rekordas.** Prancūzų lakūnas Donisy pasiekė naują pasaulinį rekordą, pakilęs gidroplanu iki 2000 metrų su 1500 klg. krovio.

— **Žemės drebėjimas Didžiojo vandenyno dugne.** Šį drebėjimą pastebėjo visi seismografai, mokslininkai susekė drebėjimo centrą Didžiajame vandenyne. Šis drebėjimas esąs didžiausias, koks iki šiol yra buvęs.

— **Turkai pakeitė savo arabišką — turkišką alfabetą** į lotynų, kaip patogų mokintis ir visam pasaulij vartoti. („Pol. Zbr.“)

— **Gaisras Japonijoje.** Kovo 26 d. Tokijos priemiesty, Zošigaja, kilęs didelis gaisras, nuo kurio sudegę apie 600 namų ir apie 3000 žm. likę be pastogės.

— **Lenkijos skolos užsieniams.** Oficialėmis lenkų žiniomis, Lenkija 1923 m. birželio 10 d. buvo skolinga: Amerikos Jungt. Valstybėms 186.529.433 dol., Prancūzijai 779.858.404 frankų, Anglijai 4.530.318 sv. st., Italijai 75.000.000 lirų, Olandijai 12.737.520 guld., Norvegijai 16.526.857 kronų, Danijai 358.850 kr., Švedijai 1.973.080 kr. ir Šveicarijai 73.600 šveicarų frankų. Vėliau minimu laiku Lenkija dar padarė kelias vidaus ir užsienio paskolas. („T. B.“)

— **Naujas ugniakalnis atsivėręs** prie Mongolijos sienos

— **Amerikos Jungt. Valstybių naujo prezidento rinkimai** bus š. m. lapkričio mėn.

— **Aeroplanu iš Paryžiaus į Tokio.** Prancūzų leitenantas Pelletier Doisy bal. 24 d. aeroplanu išlėkė iš Paryžiaus į Tokio. Per 11 val. leitenantas buvo pasiekęs Bukarestą (Rumunijoje).

— **Geležinkelių nelaimė Šveicarijoje.** Du greitieji traukiniai visu greitumu susitiko Gotardo linijoje, netoli Bellinzona, pas Italų sieną. Užmušta 20 — 30 žmonių, daugybė sužeista.

— **Didžiausioji pasaulij paroda.** Bal. 23 dieną Anglų karalius ir karalienė. dalyvaudant 100.000 svečių, atidarė Britų Imperijos parodą Wembly, netoli Londono. Ši paroda esanti didžiausia, „kokia yra žemėi buvus. Ji užima 120 ha plotą ir jos įrengimui, kartu su eksponatais, išleista 24 — 30 milijonų sv. sterl.

— **Orlaivių susisiekimas Afrikoje.** Belgų kolonijai Kongo pastatytas specialus 3 atskirais motorais orlaivis paštui, prekėms ir keleiviams vežioti tarp tolimu Kongo kolonijų, su kuriomis žemės keliu susisiekti labai sunku. Orlaivis turi tas geras ypatybes, kad išvengia pavojiaus priverstinai nusileisti, kas Afrikos dykumose labai pavojinga. Bandymai parodė, kad dviem šio orlaivio motorams sustojus veikti, tretysis pajėgia varyti toliau.

— **Uždrausta japonų emigracija į Ameriką.** Del tokio Amerikos valdžios žygio japonai labai pasipiktinę ir gali kilti rimtų nesupratimų tarp Japonijos ir Amerikos Jungt. Valstybių. Ir kitos Amerikos respublikos savo parlamentuose svarsto įstatymo projektus, draudžiančius Japonams emigruotis į jų valstybes.

— **Bairono sukaktuvės.** Balandžio 19 d. švęsta 100 metų sukaktuvės nuo mirties garsaus anglų poeto Bairono. Baironas yra žuvęs kare su turkais už Graikijos išvadavimą.

— **Jūrų tarptautiniai vagys.** Marselės policija areštavo tarptautinių vagių kuopą, kuri plėšė pašto garlaivius, plaukiančius tarp Marselės (Prancūzijos) ir Bueines Aires (Argentinos).

— **Japonų vyriausybė** pareiškusi Sovietams, kad ji evakuosianti Sachalino salą, jeigu Sovietai sutiksia panaikinti sutartis, duotas amerikiečių Sinclair Žibalo korporacijai ir perduos japonams Rytų Kinų geležinkelį.

— **Turkestane maras.** Amu - Darjos provincijoje ir Chivoje prasidėjęs maras.

— **Žuvo orlaivis.** Britų greitas orlaivis su 2 olandiečiais, lėkęs per Lamansą iš Anglijos į Olandiją, žuvo kelyje. Orlaivio likučiai pastebėti Lamensėje.

— **Berlyne įvyko kruvinių susirėmimų tarp ultra nacionalistų ir komunistų.** Daug esą sužeistų.

— **Vokietijoje susekta ir suimta slapta komunistų organizacija,** kurios buvo uždavinys žudyti jiems pavojingus asmenis. Su slaptais raštais konfiskuota 33,000 dolerių.

Klaidų atitaisymas.

„Kario“ 17 (257) Nr. maj. Būroko straipsnelyje „Užmestas darbas“ 15—16 eilutėje iš viršaus įsibrukė žymi klaida. Vieton „kur kulkosvaidis buvo labai mažai tevartojamas, išskiriant tik tam tikrų kulkosvaidininkų kursų“. Turi būti „kur netiesioginis kulkosvaidžių šaudymas buvo labai mažai tevartojamas, išskiriant tik tam tikrų kulkosvaidininkų kursų“.

Redakcijos atsakymai.

K-čiui. Už žinutę ačiu — dėdame šiame Nr. Eilutės netinka. Mažai vykę eilesiai ir nekarinio turinio,

Štabiniui. Negalėtumėt žemės gauti, kadangi nemažai esama norinčių, kurie po mažiau turi žemės arba visai neturi.

S. Jacevičiui. Kadangi nepadavet savo antrašo, todėl neatsakome.

„Kario“ Skaitytojui. Tamstos liga I rūš. atsargai reikšmės neturi, nes esi namie, bet ne kariuomenėje. Jeigu kartais atsarginius mobilizuotų, tai tuomet sveik. tikrinimo komisija ir užskaitytų Tamstą, kur reikia.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Majoras P. Ruseckas.

Valstybės spaustuvė, Kaunas, Kanto gatvė Nr. 14.